

SEGÉDLET A TANÓRÁK MEGTARTÁSÁHOZ

óratervek, útmutatók,
feladatok és megoldások

Felső tagozat, 5-6. osztály

Pénzügyi tervezés,
megtakarítás

Kedves Pedagógus!

Ön a Magyarországon 2016-ban második alkalommal megvalósuló Pénz7 program pénzügyi tanóráihoz készült tanári útmutatót tartja a kezében. Az ideihez hasonló órák megtartására 2015-ben került sor először, az európai kezdeményezésére indult Pénz7 (European Money Week) keretében. A programsorozat célja, hogy a fiatalok tudatosabban kezeljék pénzügyeiket, s alapos, a hétköznapi életben is hasznosítható ismeretekhez jussanak a gazdaság és a pénzvilág működéséről. Ehhez nyújtanak segítséget a március 7. és 11. között országszerte megrendezésre kerülő, rendhagyó tanórák.

Az idei év témája a megtakarítás és a pénzügyi tervezés; a programsorozat minden tanórája e témák köré épül, a korosztályi sajátosságnak megfelelően, négy különböző korcsoport számára – az általános iskola alsó tagozatától egészen a középiskola közel felnőtt diákjaiig.

A kiadvány célja, hogy segítse és vezesse a pedagógusokat a tanórák megtartásában, illetve hogy az óravázlatok, segédletek és megoldások akár a későbbiekben, a Pénz7 lezárultával is gyakorlati segédanyagként rendelkezésre álljanak. Az óraterveket készítő pedagógus csapat minden korosztály számára három teljes tanórát tervezett meg, amelyek közül az egyik – a lehetőségek szerint – egy banki önkéntes résztvevő is segítheti az óra megtartását. Az óratervek kidolgozása során a készítők arra is figyelmet fordítottak, hogy időhiány vagy más akadály esetén az eredetileg tervezett három helyett mindössze egy vagy két tanóra is megtartható legyen. Mivel a Pénz7-hez csatlakozó iskolák diákjainak jellemző anyagi háttere nagymértékben eltérhet, a pedagógusoknak arra is lehetőségük van, hogy az egyes feladatokat a helyi viszonyokhoz, a diákok körülményeihez és ismereteihez igazítsák.

Az útmutató felépítése a következő: tanóránkénti tagolásban először mindig az adott óra óravázlata olvasható, ezt követi a részletes tanári útmutató (óraleírás), majd a tanórához tartozó feladatleírások, feladatlapok és egyéb kellékek, végül a feladatok megoldása.

Mit tegyünk, ha a 3 ajánlott tanóra helyett csak kevesebb áll rendelkezésre? Az alsó tagozatnál az első óra önmagában is megállja a helyét, a második-harmadik óra pedig az óraleírás szerint az igényeknek és lehetőségeknek megfelelően rövidíthető; a feladatok tetszés szerint válogathatók össze. A felső tagozatok számára három, önmagában is megtartható óra terve készült el – ezek közül a pedagógus belátása szerint választhat. A középiskolás korosztály esetében a harmadik (banki önkéntes részvételével tervezett) óra önálló egységet alkot, az első két óra témája pedig dupla és szimpla óraként is megtartható; mindkét esetre elkészült az óraterv és az útmutató. A tananyag tehát rugalmas - sokféle változatot kínál, hogy a tanulók, a pedagógusok és az iskolák számára egyaránt megvalósítható és hasznos alapot nyújtson.

A program szervezői nevében azt kívánjuk mindenkinek, diáknak és pedagógusnak egyaránt, hogy a tanórák során ne csak hasznos tudást, hanem élményeket is szerezzenek; s ezekre támaszkodva folytassák a pénzügyek működésének és a pénz izgalmas világának felfedezését. A pénzügyi kalandtúrában pedig további érdekességek, pénzügyi vetélkedők, pályázatok, játékok várják a Pénz7 résztvevőket a www.penz7.hu oldalon is.

Jó felfedezést!

PÉNZIRÁNYTŰ

TARTALOM

1. ÓRA.....	4
Óraterv	4
Tanári útmutató	6
Kellékek, feladatlapok	8
A feladatok megoldása	9
„Amire spórolhatsz, amiről lemondhatsz”	9
2. ÓRA.....	14
Óraterv.....	14
Tanári útmutató.....	16
Kellékek, feladatlapok	18
A feladatok megoldása	22
Kriszti telefonja	22
Anyabank.....	23
3. ÓRA.....	24
Tanári útmutató.....	24
Kellékek, feladatlapok	28
Bevezető feladat 1. - megoldás	30

1. ÓRA

ÓRATERV Hogy céljaid valóra váljanak

A pedagógus neve	Sasné Megyes Erzsébet
Műveltségi terület	Ember és társadalom/Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek, Életvitel és gyakorlati ismeretek/Gazdálkodás
Tantárgy	Technika – életvitel – gyakorlat / Osztályfőnöki;
Osztály	(felső tagozat) 5-6.

Az óra címe	A pénzünkéről van szó – Hogy céljaid valóra váljanak
Az óra témája	A takarékosság
Az óra típusa	Új ismereteket közlő és gyakoroltató óra
Az óra célja	<ul style="list-style-type: none">• A takarékosság fontosságának felismerése• A takarékoskodás különbözői módjai• Pénzügyi fogalmak tisztázása, pontosítása, alkalmazása• Szókincsbővítés• A pénzügyi tudatosság ébresztése és fejlesztése• A takarékosság beépítése a mindennapokba• A takarékosság jövőbeni haszna• A pénzügyek iránti felelősség tudatosítása• A bankok szerepe és jelentősége a takarékoskodás folyamatában
Az óra didaktikai feladatai	A meglévő ismeretek aktivizálása, új ismeretek közlése, attitűdformálás: nyitott pozitív hozzáállás a pénzügyekhez és a bankokhoz, a takarékosság gyakorlati beépítése.
Fejlesztendő kompetenciák	Kommunikációs készség, együttműködési és szociális készség, gondolkodás, kreativitás

Tantárgyi kapcsolatok	Természetismeret, Technika – életvitel – gyakorlat, Matematika, Etika, Osztályfőnöki
Dátum	2016. március

IDŐ	AZ ÓRA MENETE	NEVELÉSI-OKTATÁSI STRATÉGIA			MEGJEGYZÉSEK
		Módszerek	Tanulói tevékenységek	Eszközök	
8'	<p>Tanári témabevezetés:</p> <p>Ráhangelés: Mi jut eszedbe a képről?</p> <p>Az óra céljának, a kapcsolódó fogalmak tartalmának meghatározása (pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, takarékoság, megtakarítás)</p>	csoportmunka	<p>Húznak a tanár kezéből egy képet.</p> <p>Csoportos megbeszélés, és a vélemény megfogalmazása.</p> <p>Beszámolás.</p>	Tanári asztalon 1-1 takarékosággal kapcsolatos kép	<p>A terem berendezése:</p> <p>5-6 fős asztalok</p> <p>Az elhelyezkedés tetszőleges, esetleg történhet véletlenszerű színes cetlik húzásával.</p>
15'	<p>Az álmok és vágyak és a takarékoság.</p> <p>Ki hogyan spórol? Mire vágysz? Eléred-e önerőből. Írd fel, mire vágysz, amit pénzzel, megtakarítással lehet elérni, és ragaszd fel a táblára! Olvassunk fel párat!</p> <p>Hogyan csoportosíthatnánk őket?</p>	frontális egyéni	<p>egyéni beszámolók</p> <p>csoportos megbeszélés</p>	post-it minden asztalra	rövid és hosszú távú célok, takarékoság
15'	<p>Rövid bevezetés</p> <p>Számításos feladat:</p> <p>Mennyi lemondás ér meg egy nagyobb befektetést, mondjuk egy kerékpárt?</p> <p>A beszámolóban legyen benne, miért arra spóroltátok. Miről mondanátok le a sok közül és miért?</p>	csoportos egyéni beszámoló	<p>A feladat értelmezése.</p> <p>Legalább egy elérendő dolgot kiválasztanak és kiszámolják, hogy hány gombóc fagyi, hány db hamburger stb. lemondásával jár a megszerzése.</p>	Táblázat minden asztalra, számológép	<p>Tanári tevékenység:</p> <p>Rövid bevezetés, a feladat értelmezése</p>
7'	<p>Miért jó takarékoskodni?</p> <p>Tanári elbeszélés (felolvasás) a könnyen költekező gyerekről.</p> <p>Írjatok csoportonként 1-2 rábeszélő mondatot, amivel rá tudnátok venni egy felelőtlenül költekező barátot a takarékoságra.</p> <p>Tanári összegzés</p>	csoportos	<p>megbeszélés</p> <p>döntéshozatal</p> <p>beszámoló</p>	papír, toll, történet	<p>Tanári tevékenység:</p> <p>A felelőtlenül költekező gyerek rövid bemutatása</p>

ELŐKÉSZÜLETEK:

A terem berendezése csoportmunkához történjen. 5-6 fős asztalok, a székek úgy elhelyezve, hogy kényelmesen tudjanak dolgozni, de lássák a tanárt és a táblát vagy a kivetítőt is. Asztalokon íróeszközök, papírok, számológép.

Előzetesen történjen meg a csoportok beosztása a tanár belátása szerint.

Óra legyen jól látható helyen.

A tanári asztalon a többi kellék:

- 6 db kép a takarékoságról
- post-it minden asztalra, tanulónként 1 db
- Táblázat („amire spórolhatsz – amiről lemondhatsz”) – csoportonként 1 db
- Történet az utolsó feladathoz („Van egy nagyon jó barátom...”) 1 db (tanári példány)

AZ ÓRA MENETE:

I. RÁHANGOLÓDÁS - Tervezett időkeret: 5 perc

Mi jut eszedbe a képről?

Üdvözljük a diákokat és az esetleges vendégeket. Mondjuk el, hogy a mostanihoz hasonló órákra az EU kezdeményezésére, a Pénz7 (European Moneyweek) keretében kerül sor már 2. éve. A kezdeményezés célja, hogy a fiatalok tudatosabban kezeljék pénzügyeiket, tudjanak többet a gazdaság és a pénzügyvilág működéséről. Az ideai téma a megtakarítás. A programot minisztériumok, állami intézmények és pénzügyi szereplők is támogatják. Ehhez a tanórához hasonlóan, a hét folyamán országszerte lesznek hasonló órák a jelentkező iskolákban.

Minden csoport húz egy képet a tanár kezéből, majd megbeszéljük, mi látható rajta. A tanár kérésére minden csoportból valaki bemutatja a képet a többieknek, és elmondja a véleményüket ezzel kapcsolatban.

Kérdések mindenkire.

Mi volt közös a képekben? Milyen fontos szavakat tudnánk mondani velük kapcsolatban? (Megoldás lehet: takarékoság, spórolás, megfontoltság, pénzügyítés stb.)

II. JELENTÉSTEREMTÉS

1. Álmodok és vágyak - Tervezett időkeret: 15 perc

Tanári kérdések az előző gondolat folytatásaként: Ki hogyan spórol? Miért spórol? Ki az, aki szokott valamire gyűjteni? Vettél-e már olyan dolgot, amire egyedül gyűjtötted össze a pénzt? Szoktál-e segítséget kapni szülőtől, nagyszülőtől? Milyen érzés saját erőből megvenni valamit?

A beszélgetés után a tanár kérje meg a tanulókat, hogy írják fel a post-itre azt a dolgot, amit szeretnének megvenni, és megtakarítással elérhető lenne a számukra! Majd vigyék ki a táblához, és ragasszák fel. (Folyamatosan történjen.) Amikor mindenki visszaült a helyére, a tanár olvasson fel néhányat úgy, hogy legyen benne hosszú és rövid távú takarékoságra alkalmas is. Majd kérdezze meg, hogyan tudnák csoportosítani a célokat! Ha meg van a két csoport, akár egyesével is lehet besorolni őket, miközben a táblára felírjuk a hosszú távú és rövid távú szavakat. Alá pedig egy-egy példát a legjobbabból.

2. Hamburger vagy tökfőzelék? - Tervezett időkeret: 15 perc

A következő feladat tanári bevezetése történjen a helyi viszonyoknak megfelelően. Ez lehet egy rövidke történet. Pl.: Mikor harmadikos kisiskolás voltam, nagyon szerettem volna egy társasjátékot, horgászfelszerelést, fürdőruhát stb. Elkezdtém összegyűjteni rá a pénzt. Már csak nagyon kevés hiányzott, amikor utazó vidámpark érkezett a faluba/városba, és én elkörhintáztam a pénz felét.

A spórolás együtt jár a lemondással. A következő feladat erről fog szólni. **Minden asztal (csoport) kap egy táblázatot** (Amire gyűjthetsz – amiről lemondhatsz), amelyen szerepelnek elérendő dolgok és olyanok, amelyekről le lehet mondani. Ha időt szeretnénk spórolni, akkor válasszanak ki egy vagy két vágyott dolgot, és számolják ki számológép segítségével, hogy hány darab különböző dolog lemondásával járna a megszerzése. Ha van időnk, akkor mindet! **Majd számoljanak be asztalonként, mit választottak, és megérné-e a kiszámolt „áldozatot”!** Melyik lepte meg őket a legjobban? Miért? Érdemes-e lemondani ezekről a dolgokról? Miért? Ha vita alakul ki, a tanár hagyja, hogy elhangozzanak a különböző vélemények. Akkor zárja le, amikor érzi, hogy alább hagy az érdeklődés a téma iránt.

A megoldásban szereplő kitöltött táblázat csak egy lehetőség. Lehet kihúzni belőle, és/vagy hozzárakni más termékeket, de akár egy egészen újat is csinálhatnak az osztályra, a településre szabottan.

A kitöltés után kérdezzük meg, hogy melyiken lepődtek meg a legjobban – ha volt ilyen.

Milyen tanulságot vonnának le a táblázat alapján?

III. REFLEXIÓ

1. Miért jó takarékoskodni? - Tervezett idő: 7 perc

A történet (Van egy nagyon jó barátom...) felolvasása a tanár vagy egy szépen olvasó, vállalkozó kedvű diák által.

Feladat: Írjatok csoportonként néhány rábeszélő mondatot, amivel rá tudnátok venni a költséges barátot a takarékosagra!

A beszámolás történhet egyesével kiállva, és szembefordulva a többi csoporttal. A csoportok döntsék el, hogy sikerült-e őket jobb belátásra bírni.

A végén a tanár kérdezze meg, kiknek voltak a leghatásosabb érvei és miért. Majd egy összegző mondatral zárja le az órát, vagy valamelyik tanulót kérje meg, hogy összegezze az órán elhangzottakat.

„AMIRE SPÓROLHATSZ, AMIRŐL LEMONDHATSZ”

AMIRE SPÓROLHATSZ	
nyári tábor	25 000 Ft
koncert jegy (2 db)	10 000 Ft
sportcipő	8 400 Ft
horgászfelszerelés	16 000 Ft
USB hangszóró	5 000 Ft

AMIRŐL LEMONDHATSZ	
hamburger	440 Ft
túró rudi	85 Ft
1 gombóc fagyi	200 Ft
2 l-es pattogatott kukorica	390 Ft
üdítő ital	265 Ft

Hány darab árán kaphatod meg a felsoroltakat? (A megoldások kerekített értékek!)

	nyári tábor	koncert jegy (2 db)	sportcipő	horgászfelszerelés	USB hangszóró			
hamburger								
túró rudi								
1 gombóc fagyi								
2 l-es pattogatott kukorica								
üdítő ital								

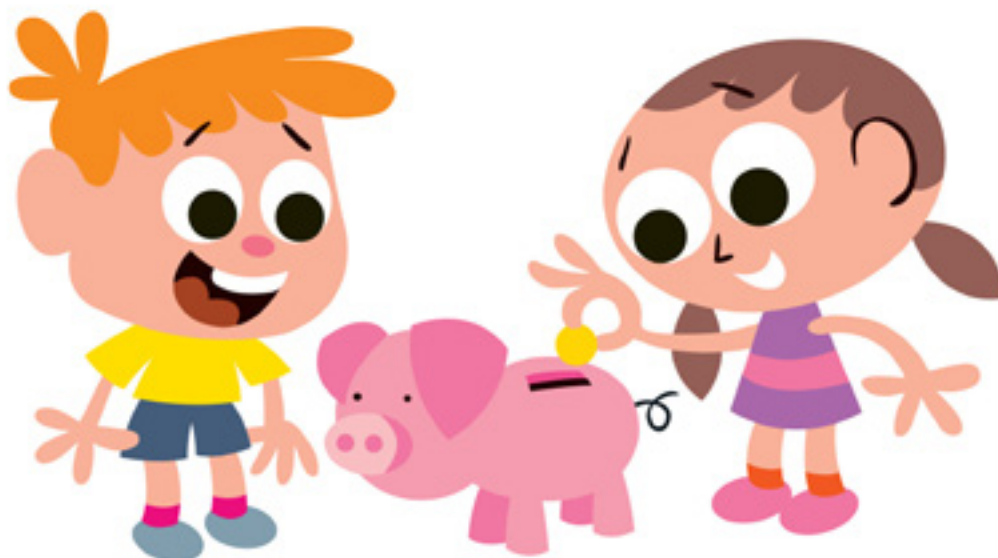
VAN EGY NAGYON JÓ BARÁTOM...

Van egy nagyon jó barátom. Általában együtt töltjük a szabadidőnket. Segítünk egymásnak a tanulásban. Sokat nevetünk, és mindent elmondunk egymásnak. Van valami azonban, ami zavar engem. Rendszeresen kér tőlem pénzt, nem nagy összegeket, és előbb vagy utóbb vissza is adja. Van, amikor nem jövök ki a zsebpénzemből, mert neki adtam kölcsön. Már kérdeztem, hogy miért van ez, de azt mondta, ő se tudja. Minden hónap elején kapja meg a zsebpénzét, de örül, ha 3 hétig kitart vele.

„AMIRE SPÓROLHATSZ, AMIRŐL LEMONDHATSZ” - MEGOLDÁS

	nyári tábor	koncert jegy (2 db)	sportcipő	horgászfel-szerelés	USB hang-szóró		
hamburger	25000/440 = 57	10000/440 = 23	8400/440 = 19	16000/440 = 36	5000/440 = 11		
túró rudi	25000/85 = 294	10000/85 = 118	8400/85 = 99	16000/85 = 188	5000/85 = 59		
1 gombóc fagyi	25000/200 = 125	10000/200 = 50	8400/200 = 42	16000/200 = 80	5000/200 = 25		
2 l-es pattogatott kukorica	25000/390 = 64	10000/390 = 26	8400/390 = 22	16000/390 = 41	5000/390 = 13		
üdítő ital	25000/265 = 94	10000/265 = 38	8400/265 = 32	16000/265 = 60	5000/265 = 19		

KÉPEK

1. ÓRA

KELLÉKEK, FELADATLAPOK
Hogy céljaid valóra váljanak

KÉPEK

KÉPEK

A pedagógus neve	Sasné Megyes Erzsébet
Műveltségi terület	Ember és társadalom/Társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek, Életvitel és gyakorlati ismeretek/Gazdálkodás
Tantárgy	Technika – életvitel – gyakorlat / Osztályfőnöki;
Osztály	(felső tagozat) 5-6.
Az óra címe	Takarékoskodni jó
Az óra témája	A takarékosság. Rövid távú befektetések.
Az óra típusa	Új ismereteket közlő és gyakoroltató óra
Az óra célja	<ul style="list-style-type: none"> • A takarékosság fontosságának felismerése • A takarékoskodás különbözői módjai • Pénzügyi fogalmak tisztázása, pontosítása, alkalmazása • Szókincsbővítés • A pénzügyi tudatosság ébresztése és fejlesztése • A takarékosság beépítése a mindennapokba • A takarékosság jövőbeni haszna • A pénzügyek iránti felelősség tudatosítása • A bankok szerepe és jelentősége a takarékoskodás folyamatában
Az óra didaktikai feladatai	A meglévő ismeretek aktivizálása, új ismeretek közlése, attitűdformálás: nyitott pozitív hozzáállás a pénzügyekhez és a bankokhoz. Pénzügyi helyzet stabilitása. A takarékosság gyakorlati életbe való beépítése, költségvetés-táblázat megismerése.
Fejlesztendő kompetenciák	Kommunikációs készség fejlesztése, együttműködési és szociális készség fejlesztése, gondolkodás fejlesztése, kreativitás
Tantárgyi kapcsolatok	természetismeret, technika – életvitel, matematika, etika, osztályfőnöki
Dátum	2016. március

IDŐ	AZ ÓRA MENETE	NEVELÉSI-OKTATÁSI STRATÉGIA			MEGJEGYZÉSEK
		Módszerek	Tanulói tevékenységek	Eszközök	
15'	<p>Szórom vagy spórolok...</p> <p>Három tanuló pénzköltési szokásainak megismerése (előre megadott történetek)</p> <p>Azonosulás közmondásokkal. Mi a véleményetek a pénzkezelésükről?</p> <p>Milyen tanácsot adnátok nekik? Van-e olyan a környezetben, aki hasonló szokással bír?</p>	frontális egyéni csoport	beszélgetés, egyéni vélemény, vita	történetek, közmondások projektor, számítógép estele	<p>A terem berendezése: 4-5 fős asztalok</p> <p>Tanári tevékenység: az esetek felolvasása, moderátor</p>
10'	<p>Bánjunk jól a pénzünkkel!</p> <p>Vezeted vagy tervezed a pénzköltést?</p> <p>Hogyan tudnád nyomon követni a pénzügyi műveleteket?</p> <p>Költségvetés-táblázat kivetítése.</p> <p>(tanári értelmezés, bevételekre példa, kiadásokra példa)</p>	egyéni beszámoló	Hozzászólások: egyéni esetek, vélemények költségvetés-táblázat értelmezése, megbeszélése	számítógép, projektor költségvetési táblázat	
10'	<p>Számítás: Kriszti telefonja</p> <p>Kriszti telefonra gyűjt, a leírt körülmények ismeretében, mennyi idő múlva tudja megvenni?</p>	csoportos	megbeszélés döntéshozatal beszámoló	esetleírás, számológép	<p>Tanári tevékenység: a feladat értelmezése, megbeszélése</p>
5'	<p>Az „Anyabank” felajánlja segítségét...</p> <p>Melyik változatot választanátok? (alternatív feladat)</p>	páros vagy csoport munka	beszámoló	kiegészítő feladatlap	<p>Tanári tevékenység: lebonyolítás</p>
5'	<p>Zárás: Írj jótanácsot!</p> <p>Takarékoskodni jó...</p>	csoportos	csoportos megbeszélés, beszámoló	tábla: rajta a mondat kezdete	<p>Tanári tevékenység: szlogen magyarázata</p>

ELŐKÉSZÜLETEK:

A terem berendezése csoportmunkához történjen. 4-5 fős asztalok, a székek úgy elhelyezve, hogy kényelmesen tudjanak dolgozni, de lássák a tanárt és a táblát vagy a kivetítőt is. Asztalokon íróeszközök, papírok, számológép. Előzetesen történjen a csoportok beosztása a tanár belátása szerint.

Óra legyen jól látható helyen.

Számítógép és projektor szükséges. (Kivetíthető: Spór Sanyi és társai története, költségvetési táblázat)

A tanári asztalon a többi kellék:

- Spór Sanyi és társai története, nyomtatva (csoportonként 1 db)
- Közmondások (csoportonként 1 db)
- Költségvetési táblázat (csoportonként 1 db)
- Kriszti története – az előző táblázatot használva – két részletben: a b) kérdést (Anya-bank) később kapják meg (ha van rá idő) (csoportonként 1-1 db)

AZ ÓRA MENETE:

I. RÁHANGOLÓDÁS - Tervezett időkeret: 15 perc

Üdvözljük a diákokat és az esetleges vendégeket. Mondjuk el, hogy a mostanihoz hasonló órákra az EU kezdeményezésére, a Pénz7 (European Moneyweek) keretében kerül sor már 2. éve. A kezdeményezés célja, hogy a fiatalok tudatosabban kezeljék pénzügyeiket, tudjanak többet a gazdaság és a pénzvilág működéséről. Az ideai téma a megtakarítás. A programot minisztériumok, állami intézmények és pénzügyi szereplők is támogatják. Ehhez a tanórához hasonlóan, a hét folyamán országsszerte lesznek hasonló órák a jelentkező iskolákban.

Osszuk ki csoportonként, illetve lehetőség esetén vetítsük is ki **Spór Sanyi és társai történeteit.**

A három fiú pénzköltési szokásainak felolvasása vagy felolvasatása, ha van vállalkozó rá.

Ezután a közmondások kiosztása csoportonként.

A tanár mondja el, hogy a feladat az, hogy **értelmezzék a közmondást, és döntsék el, melyik fiúra vonatkozhat.** Ezután számoljanak be csoportonként egy vagy két közmondásról. Ha valamelyik közmondást nem ismerik, a többi csoport segíthet. A kimaradt közmondásokat közösen értelmezzék. A fontos, hogy a „Sok kicsi sokra megy” szerepeljen Megfontolt Marci neve mellett, mint pozitív példa.

Tanári kérdések:

- Ismersz-e olyan gyereket a környezetemben, aki valamelyik gyerek szokásaival bír?
- Kik lehetnek többen, akik spórolnak vagy akik szórják a pénzt?
- Te hová sorolnád magad?

II. JELENTÉSTEREMTÉS

1. Bánjunk jól a pénzünkkel - Tervezett időkeret: 15 perc

Tanári kérdések:

- Hogyan tudnád nyomon követni a költségeidet?
- Mi segítene, hogy tudd, hová tűnik el a pénzed? (költségvetés-táblázat)
- A családban van-e példa arra, hogy valaki vezeti a pénzügyi műveleteit?
- Hallottatok-e már háztartási könyvről? És a legújabb mobilon vezethető költségvetés-ről?
- Minek kell szerepelnie egy ilyen táblázatban? Milyen rovatokkal látnád el? Milyen időszakokra bontva?

Minden csoport kapjon egy költségvetési táblázatot, és legyen kivetítve is.

Beszélgék meg az egyes oszlopokat, az egyenleg fontosságát és a kiadás megnevezését! Melyik jobb, a heti vagy a havi bontás? Miért fontos tudnom, hogy mire költöttem?

2. Kriszti telefonja - Tervezett időkeret: 10 perc

Egy számítás következik, amelyhez felhasználható az előbb kapott táblázat. (Célszerű azt használni!)

A tanár ismerteti a feladatot, **minden csoport megkapja a Kriszti telefonja feladatleírást**. Az első számítás, hogy havonta mennyit tud megspórolni, és így mennyi idő alatt jutna a telefonhoz. A második: az összeget Kriszti 8 hónap alatt akarja összegyűjteni, ezért a diákok javasoljanak neki megoldásokat, miről mondjon le, hogy sikerüljön megtakarítani a megfelelő összeget. Ezután csoportonként mondják el, hogyan változtatták meg a költségeket.

3. Segít az Anyabank - Tervezett időkeret: 10 perc (a feladat idő hiányában kihagyható)

A második feladat az anyuka kétféle ajánlata, melyiket érdemes választani? Beszélgék meg először párosával, majd csoportonként, és számoljanak be a döntésről.

III. REFLEXIÓ

1. Miért jó takarékoskodni? - Tervezett idő: 5 perc

A feladat, hogy **a csoportok írjanak kétsoros jelmondatot (jó tanácsot) a takarékoságról**. Segítségül felkerülhet a táblára az első sor: Takarékoskodni jó...

(De nem fontos ezzel kezdeni.) Minden csoport elmondja a magáét. Közösen döntsék el, melyik a legjobb, és ez lesz a mai óra jelmondata.

ÉLÉRE RAKJA A GARAST

SZÓRJA A PÉNZT

FOGÁHOZ VERI A GARAST

ÉGETI A PÉNZ A ZSEBÉT

SOK KICSI SOKRA MEGY

ABLAKON SZÓRJA KI A PÉNZT

ÖSSZEHÚZZA A NADRÁGSZÍJAT

VÁRJA, HOGY A SÜLT GALAMB A SZÁJÁBA REPÜLJÖN

KÖNNYEN JÖN, KÖNNYEN MEGY

Spór Sanyi 4 000 Ft-ot kap havonta a szüleitől. 3 800-at azonnal elrak egy dobozkába, és az íróasztal fiókjába teszi. Csak 200-at visz magával mindennap az iskolába, azért, mert így nem tudja megvenni a megkívánt dolgokat. Viszont szívesen eszik gumicukrot, és a ropit is szereti, így mindig elfogadja, ha megkínálják vele a többiek. Ő maga sajnálja rá a pénzt. Ezért csalódottan veszi tudomásul, hogy egyre kevesebben kínálják meg bármivel. Ha a többiek közös programot szerveznek, és hívják moziba, bowlingozni, biliárdozni, azt mondja, nincs pénze rá. Akkor megy el, ha a szülei külön adnak rá pénzt. Néha egy-egy fagyit megenged magának, de 3 000 Ft-ja mindig marad a hó végére. Ha megkérdezik, mire gyűjt, csak vállat von, hogy nem tudja. Majd ami megtetszik neki...

Szór Szilveszter is 4 000 Ft-ból gazdálkodik havonta. Ő gondosan 4 részre osztja, hogy minden hétre azonos összeg jusson. Már az első héten túllépi a keretet, mert a társai moziba hívják egy új akciófilmre. Őt ugyan nem nagyon érdekli a film, de nem akar lemaradni a többiektől. Ez 1 400 Ft-jába kerül. Megfogadja, hogy jobban odafigyel a következő héten. Szerdán otthon felejtí az uzsonnáját, így enni- és innivalót kell vásárolnia, és még egy kis nasit is mellé. A 3. héten a barátja felajánlja megvételre a csodált peonzát, éppen 2 000 Ft-ot kér érte. Így az utolsó hétre kérnie kell némi kiegészítést a nagymamájától.

Megfontolt Marci csak úgy, mint a másik két fiú, 4 000 Ft-ból gazdálkodik. Egy kis füzetben vezeti a kiadásait és bevételeit. A hónap elején eltervezi, hogy mennyi pénzt rak félre, és mennyiből gazdálkodhat. Még arra is figyel, hogy legyen tartaléka, amiből a váratlan kiadásokat fedezheti. Ő ugyanúgy megveszi magának az édességet, és rávehetik a barátai egy-egy költséges programra. De azzal is tisztában van, hogy ez nem lehet rendszeres, és a következő hónapban esetleg kevesebb költőpénze marad.

2. ÓRA

KELLÉKEK, FELADATLAPOK

Takarékoskodni jó

	BEVÉTEL	KITÖL-HONNAN	KIADÁS MIKOR-MIRE	KIADÁS ÖSSZEGE	EGYENLEG
HÉTI VAGY HAVI ÖSSZESÍTÉS:					

KRISZTI TELEFONJA

Kriszti 5 000 Ft zsebpénzt kap havonta. Kiadásai között szerepel havonta egy hamburger 350 Ft-ért és egyszer egy teljes menü egy gyorsétteremben 1 200 Ft-ért. Akciós napon szokott moziba menni, havonta egyszer. A jegy 990 Ft, üdítővel, kukoricával együtt 1 500 Ft kiadást jelent. Általában kétszer vesz üveges üdítőt egy hónapban, 250 Ft-ért darabját. Kedvenc képes magazinja: 380 Ft. Mivel nincs okos-telefonja, de nagyon szeretne, kinézett egy 19 890 Ft-ost.

a) Mennyi idő alatt tudja összegyűjteni rá a pénzt? Hogyan alakítanátok a kiadásait, hogy 8 hónap alatt összegyűjtse a pénzt?

ANYABANK

b) Anyukája felajánlja, hogy

- ha minden hónapban a zsebpénze negyedét neki adja megőrzésre, akkor az „Anyabank” egy 1 000-est hozzáad;
- ha minden hónapban az ötödét adja le megőrzésre, akkor az őrzésre adott összeget megduplázza.

Melyik változatot választanátok?

KRISZTI TELEFONJA - MEGOLDÁS

Kriszti 5 000 Ft zsebpénzt kap havonta. Kiadásai között szerepel havonta egy hamburger 350 Ft-ért és egyszer egy teljes menü egy gyorsétteremben 1 200 Ft-ért. Akciós napon szokott moziba menni, havonta egyszer. A jegy 990 Ft, üdítővel, kukoricával együtt 1 500 Ft kiadást jelent. Általában kétszer vesz üveges üdítőt egy hónapban, 250 Ft-ért darabját. Kedvenc képes magazinja: 380 Ft. Mivel nincs okos-telefonja, de nagyon szeretne, kinézett egy 19 890 Ft-ost.

a) Mennyi idő alatt tudja összegyűjteni rá a pénzt? Hogyan alakítanátok a kiadásait, hogy 8 hónap alatt összegyűjtse a pénzt?

BEVÉTEL	KITŐL-HONNAN	KIADÁS MIKOR-MIRE	KIADÁS ÖSSZEGE	EGYENLEG
5000/hó	zsebpénz	hamburger	350 Ft	4 650
		menü	1 200 Ft	3 450
		mozi	1 500 Ft	1 950
		2 db üdítő	500 Ft	1 450
		újság	380 Ft	1 070
heti vagy havi összesítés:			3 930	1 070

Havi megtakarítása 1 070 Ft. A telefon 19 890 Ft, vagyis $19\,890 : 1\,070 = 18,58$ azaz 19 hónap azaz 1 év és 7 hónap alatt gyűlne össze a pénz.

ANYABANK - MEGOLDÁS

b) Anyukája felajánlja, hogy

- ha minden hónapban a zsebpénze negyedét neki adja megőrzésre, akkor az „Anyabank” egy 1 000-est hozzáad;
- ha minden hónapban az ötödét adja le megőrzésre, akkor az őrzésre adott összeget megduplázza.

Melyik változatot választanátok?

zsebpénze negyede havonta 1250 Ft, ehhez hozzájön 1000 Ft, ez összesen 2250 Ft
vagyis **9 hónap (19 890 : 2 250)**

vagy

zsebpénze ötöde 1000 Ft, ehhez még szintén 1000 Ft az összesen 2000 Ft
vagyis **10 hónap (19 890 : 2 000)**

ELŐKÉSZÜLETEK:

A terem berendezése: csoportmunkára alkalmas asztalok, mögöttük székekkel. (3-5 tanuló együttes munkájához legyen alkalmas a környezet.) A tanulók az óra kezdetén már csoportokban üljenek (lehetnek spontán vagy a tanár által előre kialakított csoportok is).

Eszközök az asztalokon: papír, íróeszközök, színes ceruza, számológépek

Előkészítendő a feladatokhoz:

- „Banki vagy nem banki tevékenység?” táblázat – csoportonként 1 db

A táblán legyen egy előkészített táblázat, egyelőre felírás nélkül („Bevezető feladat 1.”-hez)

AZ ÓRA MENETE:

I. RÁHANGOLÓDÁS - Tervezett időkeret: 20 perc

Bevezetés:

Mondjuk el, hogy a mostanihoz hasonló órákra az EU kezdeményezésére, a Pénz7 (European Moneyweek) keretében kerül sor már 2. éve. A kezdeményezés célja, hogy a fiatalok tudatosabban kezeljék pénzügyeiket, tudjanak többet a gazdaság és a pénzvilág működéséről. Az idei téma a megtakarítás. A programot minisztériumok, állami intézmények és pénzügyi szereplők is támogatják. Ehhez a tanórához hasonlóan, a hét folyamán országszerte lesznek hasonló órák a jelentkező iskolákban. Ez az óra azért különleges, mert egy banki szakember fogja tartani a segítségünkkel.

Bemutatjuk a banki önkéntest, de a bank megnevezése nélkül. Átadjuk a szót, ő pedig mesél pár gondolatot magáról és a munkájáról.

Tanári közlés: A mai órán „bankosat” játszunk, a banki tevékenységekkel, elsősorban a megtakarításokkal, betétekkel ismerkedünk.

- Volt-e már valaki bankban a szüleivel?
- Mit csináltatok?

1. Bevezető feladat 1: mit lehet csinálni egy bankban?

1. A csoportok megkapják a „Banki vagy nem banki tevékenység?” táblázatot.
2. A táblázatban olyan tevékenységeket láttok, amelyeket szinte minden család végez. Válogassátok ki, hogy melyik banki tevékenység, és melyik nem! Színezzétek ki a jó válaszokat, és húzzátok át a kakukktojásokat! **(3 perc)**
3. Ha tudtok még olyan tevékenységet, amit a bankkal végeztetünk, akkor írjátok hozzá! **(2 perc)**
4. A banki önkéntes segítségével ellenőrizték le, beszéljék meg, hogy mi banki tevékenység, és mi nem.
5. A frontális beszélgetés közben a tanár írja fel a megbeszélte műveleteket az alábbi táblázatot alkalmazva:

BETÉTGYŰJTÉS	HITELEZÉS	BANKSZÁMLA, BANK-KÁRTYA-MŰVELETEK	EGYÉB BANKI TEVÉKENYSÉG
Lekötjük a pénzünket... időre	Lakásvárásláshoz hitelt igénylünk	Számlát nyitunk	Értékpapírt veszünk, eladunk
Felvesszük a megtakarítást	Autóvásárláshoz hitelt igénylünk	Bankkártyát igénylünk	Külföldi úthoz valutát váltunk, visszaváltjuk a megmaradt valutát
	Vállalkozások hitelt igényelnek	Felvesszünk pénzt a számlánkról	Pénzügyi tanácsadást kérünk
	Befizetjük a hitel törlesztő részletet	Átutalás	

1. Bevezető feladat 2: mi célból takarékoskodunk, és honnan lesz a (bankba tehető) megtakarítás?

HA VOLT MÁR ELŐZŐ PÉNZ7 ÓRA:

Feladat: Az előző óra (órák) tapasztalataiból kiindulva a csoportok egyik felének az a feladata, hogy gondolják végig, miért van szüksége a családoknak megtakarításokra. Írják le ötleteiket!

A csoportok másik felének az a feladata, gyűjtsék össze, hogyan keletkezhet megtakarítása egy családnak!

HA NINCS ELŐZMÉNY ÓRA:

Feladat: A csoportok egyik felének az a feladata, hogy gondolják végig, **miért van szüksége a családoknak megtakarításokra. Írják le ötleteiket!**

A csoportok másik felének az a feladata, gyűjtsék össze, **hogyan keletkezhet megtakarítása egy családnak! Írják össze az ötleteket egy papírra.**

A feladat ellenőrzése (mindkét esetben): a tanár vagy a banki önkéntes rámutat egy csoportra, amelyik a családi szükségleteket, célokat gyűjtötte. Ezután megkérdezi a másik csoportot, kinek van javaslata, hogyan lehet megtakarítással elérni a célt. (Minden csoportra legalább egyszer kerüljön sor.) Közben hangozzon el, hogy ez a pénzügyi tervezés lényege, hogy tisztában vagyunk a terveinkkel, a bevételeinkkel és a kiadásainkkal, így tudunk célokat megvalósítani.

Lehetséges megoldások (ezeken kívül is születhetnek jó ötletek):

Miért van szükség megtakarításokra? Váratlan kiadásokra (például elromlik a hűtő, hirtelen kinövi a gyerek a télikabátot, ...), nyaralásra, táborozásra, nyelvtanfolyamra, biciklire, műszaki cikkekre stb. Hogyan keletkezhet megtakarítás? : takarékoskodásból, az eddigi szokásos vásárlások csökkentéséből (ezt lehet konkrét példákkal is mondani, pl. többet járni biciklivel autó helyett stb.), örökségből, ajándékként, magasabb fizetéssel járó új munkahellyel vagy beosztással, másodállásból, diákmunka vállalásával 15 éves kortól, nyereményből stb.

A táblára írjunk fel egy jó példát:

Terv: pl.: nyaralás

Eszköz: pl.: havonta megtakarítunk, félre teszünk (pl.:15000 Ft). /Apu jutalmat kapott, amit nem költünk el.

Átvezető kérdés:

- Miért érdemes a bankba tenni a pénzünket?
- Válasz: biztonságos, kamatot is ad, ha egy darabig nem használjuk a pénzt.

II. KAMATSZÁMÍTÁS - Tervezett időkeret: 15 perc

A táblára felírt tervezett családi célt és a megtakarítási módot kiemelve a banki önkéntes magyarázaton el, értelmezzen egy konkrét betéti ajánlatot, és az ajánlat alapján végezze el a kamatszámítást: (Osszuk ki a tanulóknak a feladatlapot!)

2016 márciusában vagyunk, és a család szeretné jövő nyáron meglátogatni a Németországban élő rokonokat. Az utazásra most 80 000 Ft áll rendelkezésre. Várható, hogy még további megtakarítás kell, de ezt az összeget jövő nyárig már nem akarja a család használni. Megtakarítja, hogy célja megvalósuljon.

A bank azt ígéri, hogy kamatot fizet, ha egész évben 2016. április 1-től 2017. március 31-ig lekötik a 80 000 Ft-ot. Kérdés: mennyi kamatot fizet a bank? Mennyi pénzünk lesz egy év múlva?

MEGOLDÁS (LEVEZETÉS):

- Kamat: a pénzünk gyarapodása, amit a bank fizet a pénz tulajdonosának, a családnak.
- Miért tud a bank kamatot fizetni? Egy évig őrzi és használja a család pénzét.
- Hogyan állapítja meg a bank a kamatot? A bank előre kihirdeti, hogy a lekötött összeg 2 századrészét fizeti ki kamatként egy év elteltével.

A MATEMATIKA NYELVÉN	A BANK NYELVÉN	
Egész	Lekötött összeg = tőke	80 000 Ft
Törtrész	kamat	?
Törtrész és egész aránya	kamatláb	2 századrész = 2 %

A KAMAT KISZÁMÍTÁSA:

1. lépés, az 1 századrész megállapítása **80 000 Ft : 100 = 800 Ft**
2. lépés a 2 századrész megállapítása **800 Ft * 2 = 1600 Ft**

Válasz: 1 600 Ft kamatot fizet a bank.

Mennyit kapunk a banktól egy év múlva?

Egész és törtrész összege:

80 000 Ft + 1 600 Ft = 81 600 Ft-ot kapunk egy év múlva.

Ha van még idő, önálló megoldásra (vagy ugyanígy levezetve) feladhatunk egy másik feladatot is:

Egy másik banknál érdeklődve kiderül, hogy náluk olyan lehetőség is van, hogy a lekötött összeg 3 századrészét fizetik ki kamatként egy év elteltével.

Kérdések: Mit gondoltok, egyelőre számolás nélkül, ez jobb ajánlat, mint a másik? Miért? (megoldás: ez jobb ajánlat, mert magasabb a kamatláb, ezért több kamatot kapunk, és így több pénzünk lesz.) Mennyi kamatot fizet a bank? Mennyi pénzünk lesz egy év múlva?

MEGOLDÁS (LEVEZETÉS):

A MATEMATIKA NYELVÉN	A BANK NYELVÉN	
Egész	Lekötött összeg = tőke	80 000 Ft
Törtrész	kamat	?
Törtrész és egész aránya	kamatláb	3 századrész = 3 %

A KAMAT KISZÁMÍTÁSA:

1. lépés, az 1 századrész megállapítása $80\,000\text{ Ft} : 100 = 800\text{ Ft}$
 2. lépés a 2 századrész megállapítása $800\text{ Ft} * 2 = 2\,400\text{ Ft}$

Válasz: 2 400 Ft kamatot fizet a bank.

Mennyit kapunk a banktól egy év múlva?

Egész és törtrész összege:

$$80\,000\text{ Ft} + 2\,400\text{ Ft} = 82\,400\text{ Ft-ot kapunk egy év múlva.}$$

III. REFLEXIÓ - Tervezett idő: 10 perc

ÖSSZEGZÉS – mit tanultunk ma:

A csoportok rajzoljanak egy-egy **bankot ábrázoló ábrát (házat)**, ahol a banknak van 5-6 nagy ablaka. A feladat, hogy ezen ablakok mindegyikébe írjanak be egy-egy olyan kulcsfogalmat, amit ma megjegyeztek a bankról és a megtakarításokról.

Ezeket adják a banki önkéntesnek, aki ezek segítségével foglalja össze a lényegét.

- Miért fontos takarékoskodni?
- Miben segíthet a pénzügyi tervezés?
- Miért érdemes a pénzt bankban elhelyezni?
- Mit kell átgondolni a megtakarítás banki elhelyezése előtt?

Ha nincs elegendő idő a játékra, akkor csak a kérdéseket tegyük fel zárásként.

A banki önkéntes pár szóval dicsérje és köszönje meg az osztály aktivitását (ossza ki az ajándékokat). A tanár köszönje meg az önkéntes munkáját, és köszönjön el a gyerekek nevében is.

BANKI VAGY NEM BANKI TEVÉKENYSÉG?

Válogassátok ki, melyek a bankban végezhető tevékenységek az alábbiak közül! A banki tevékenységek mezőit színezzétek ki, a többről állapítsátok meg, hogy hol lehet végezni!

Az üres mezőkbe írhattok még egyéb banki tevékenységeket, ami eszetekbe jut!

Számlát nyitunk	Pénzügyi tanácsadást kérünk	Sárga csekket fizetünk be (például villanyszámlát)
Lakásvásárláshoz hitelt igénylünk	Feladunk egy csomagot vagy levelet	Befizetjük a hitel törlesztő részletet
Sorsjegyet vásárlunk	Lekötjük a pénzünket ... időre	Felveszünk pénzt a számlánkról
Átutalás	Bankkártyát igénylünk	Értékpapírt veszünk
Értékpapírt eladunk	Külföldi úthoz valutát váltunk	Felvesszük a megtakarítást

KAMATSZÁMÍTÁSI FELADATOK

2016 márciusában vagyunk, és a család szeretné jövő nyáron meglátogatni a Németországban élő rokonokat. Az utazásra most **80 000 Ft** áll rendelkezésre. Várható, hogy még további megtakarítás kell, de ezt az összeget jövő nyárig már nem akarja a család használni. Megtakarítja, hogy célja megvalósuljon.

A bank azt ígéri, hogy kamatot fizet, ha egész évben 2016. április 1-től 2017. március 31-ig lekötik a **80 000 Ft**-ot.

KÉRDÉSEK:

- Mennyi kamatot fizet a bank?
- Mennyi pénzünk lesz egy év múlva?

Egy másik banknál érdeklődve kiderül, hogy náluk olyan lehetőség is van, hogy a lekötött összeg 3 százalékszázadát fizetik ki kamatként egy év elteltével.

KÉRDÉSEK:

- Mit gondoltok, egyelőre számolás nélkül, ez jobb ajánlat, mint a másik? Miért?
- Mennyi kamatot fizet a bank?
- Mennyi pénzünk lesz egy év múlva?

BANKI VAGY NEM BANKI TEVÉKENYSÉG? - MEGOLDÁS

Számlát nyitunk	Pénzügyi tanácsadást kérünk	Sárga csekket fizetünk be (például villanyszámlát)
Lakásvásárláshoz hitelt igénylünk	Feladunk egy csomagot vagy levelet	Befizetjük a hitel törlesztő részletet
Sorsjegyet vásárlunk	Lekötjük a pénzünket ... időre	Felvesszünk pénzt a számlánkról
Átutalás	Bankkártyát igénylünk	Értékpapírt veszünk
Értékpapírt eladunk	Külföldi úthoz valutát váltunk	Felvesszük a megtakarítást

A fehér háttérű mezők nem banki tevékenységek!

A többi tevékenység többnyire a postán végezhető (sorsjegyet venni lottózóban is lehet).

PÉNZ7

Kedves Pedagógus!

Köszönjük, hogy a Pénz7 tanórák megtartásával Ön is hozzájárul a diákok pénzügyi-gazdasági ismereteinek bővítéséhez! Bízunk benne, hogy közös erőfeszítéseink eredményeként a fiatalabb generációk tagjai hiánypótló, hasznos tudással gazdagodnak, s a diákok szemléletének fejlesztésével a magyar családok pénzügyi tudatossága is növekedni fog.

Üdvözlettel a Pénz7 programsorozat szervezői:

